

Bilag A: Definitioner og forklaringer

Definitioner

Skadetype

Skadetyper beskriver, hvad der skete med skadelidte under arbejdsulykken, og hvor på legemet skaden er placeret. Disse informationer henter Arbejdstilsynet fra anmeldelsernes oplysninger om skadens art, skadet legemsdel og skadens følger. Sidstnævnte giver bl.a. oplysning om, hvorvidt arbejdsulykken har medført skadelidtes død.

Skadens følger

Skadens følger angiver konsekvenserne af ulykken i form af den forventede arbejdsudygtighed på anmeldetidspunktet, eller om skadelidte er afgået ved døden som følge af ulykken. Den forventede længerevarende arbejdsudygtighed kan være behæftet med usikkerhed, fordi anmeldefristen for arbejdsulykker er ni dage efter første fraværsdag.

Branche og branchegruppe

Danske virksomheder kategoriseres efter brancheklassifikationen Dansk Branchekode 2007 (DB07). DB07 er en dansk udgave af EU's standardbrancheklassifikation, Nomenclature générale des Activités économique dans les Communautés Européennes (NACE, Rev. 2.0). Arbejdstilsynet har opdelt brancherne i 36 branchegrupper, læs mere om dem på www.arbejdstilsynet.dk.

(<http://arbejdstilsynet.dk/da/brancher/arbejdstilsynets-36-branchegrupper.aspx>)

Branchen for det arbejdssted (produktionsenhed), hvor skadelidte ifølge anmeldelsen var ansat på ulykkestidspunktet, hentes fra det Centrale Virksomhedsregister (CVR). Arbejdstilsynet har oparbejdet historik for hver produktionsenhed i virksomheden tilbage til 2012, og opgørelserne på branchegrupper går derfor kun tilbage til 2012. Andelen af anmeldte arbejdsulykker med uoplyst branche er faldet gennem årene. I 2012 var andelen 6,5 pct. og i 2015 var den 4 pct. Uoplyste brancher slører billedet af udviklingen i ulykkesforekomsten for de enkelte brancher, fordi det er uvist, hvor stor en andel af de uoplyste tilfælde, der hører til i en bestemt branche.

Beskæftigelsestal

De anvendte beskæftigelsestal (tabel B10 i bilag B) stammer fra Danmarks Statistiks registerbaserede arbejdsstyrkestatistik (RAS). RAS er en opgørelse over antallet af personer, der ultimo november måned (år x) var i beskæftigelse, og som havde bopæl i Danmark pr. 1. januar (år x+1). Beskæftigelsestallene omfatter personernes hovedbeskæftigelse for såvel ansatte som selvstændige. Beskæftigelsestallene er trukket via Arbejdstilsynets forskeradgang til Danmarks Statistiks data.

Ulykkesincidens

Incidenser for anmeldte arbejdsulykker er beregnet ved at sammenholde antal anmeldte arbejdsulykker til Arbejdstilsynet med beskæftigelsestal fra Danmarks Statistik. Årets ulykkesincidens beregnes ved at sætte antallet af årets anmeldte arbejdsulykker i forhold til antallet af beskæftigede i november året før, fx sættes antallet af anmeldte arbejdsulykker 2015 i forhold til RAS2014. I årsopgørelsen er incidenser angivet som antallet af anmeldte arbejdsulykker pr. 10.000 beskæftigede for de enkelte år.

Forklaringer

Anmeldelse af arbejdsulykker

Ved en arbejdsulykke forstås en pludselig, uventet og skadevoldende hændelse, der sker i forbindelse med arbejdet, og som medfører personskade.

Arbejdsgiveren har pligt til at anmelde arbejdsulykker og forgiftningstilfælde til Arbejdstilsynet, når de er sket ved arbejde for arbejdsgiveren, og hvis hændelsen har medført arbejdsudygtighed i én dag eller mere ud over tilskadekomstdagen. Anmeldelse skal ske senest ni dage efter første fraværsdag.

Tilsvarende skal ejere/brugere af tekniske hjælpemidler mv. anmelde arbejdsulykker til Arbejdstilsynet, når de er sket ved brugen af et teknisk hjælpemiddel, også selv om der ikke er tale om arbejde for en arbejdsgiver.

Arbejdsgiveren skal desuden anmelde arbejdsulykker i form af arbejdsrelateret vold, trusler og anden krænkende adfærd uden for arbejdstid, hvis hændelsen er relateret til arbejde for arbejdsgiveren, og den har medført arbejdsudygtighed i én dag eller mere ud over tilskadekomstdagen.

Hvis det forventes, at skaden på personen vil kunne give anledning til ydelser efter arbejds-skadesikringsloven, skal arbejdsulykken desuden anmeldes til arbejdsgiverens forsikrings-selskab. Er skadelidte fortsat fraværende fra arbejde efter fem uger, skal ulykken under alle omstændigheder anmeldes til forsikringsselskabet.

Anmeldelse af arbejdsulykker skal ske elektronisk til Arbejdstilsynets og Arbejdsmarkedets Erhvervsforsikrings fælles anmeldesystem EASY.

Underanmeldelse

Ved underanmeldelse forstås man, at ikke alle anmeldtepligtige arbejdsulykker bliver anmeldt til Arbejdstilsynet.

Antallet af anmeldte arbejdsulykker er faldet gennem de seneste år. Det kan ikke i statistikken ses, om faldet skyldes, at der faktisk er sket færre arbejdsulykker, eller at der anmeldes færre af de arbejdsulykker, der sker. På grund af underanmeldelse er antallet af anmeldelser lavere end det reelle antal anmeldepligtige arbejdsulykker. Undersøgelser¹ viser, at kun ca. halvdelen af de anmeldepligtige arbejdsulykker anmeldes. Niveauet kan variere afhængigt af faktorer som skadelidtes alder, virksomhedens branche og skadens alvorlighed. Forskelle i antal anmeldte arbejdsulykker mellem de forskellige branchegrupper kan derfor også skyldes forskelle i, hvor mange af disse arbejdsulykker der anmeldes. Når man bruger ulykkestallene, skal man være opmærksom på den usikkerhed, der er på grund af underanmeldelse.

Datakvalitet

Kvaliteten varierer i de parametre, der registreres ved anmeldelse af arbejdsulykker. Anmelderen af arbejdsulykken skal angive de krævede oplysninger ved anmeldelsen og vælge den relevante kategori i de forskellige klassifikationer for fx skadetype og skadens følger. Virksomhedens branche registreres automatisk.

Det gælder for de fleste parametre, at antallet af uoplyste er faldende. Det betyder, at anmelderen har svaret på de pågældende spørgsmål i anmeldelsen. Til gengæld er de tilfælde steget, hvor der registreres i opsamlingskategorier som 'andet'. Det er fx tilfældet, hvis oplysningen er kendt, men hvor den ifølge anmelderen ikke kan findes som valgmulighed i anmeldesystemet. Samlet set er antallet af tilfælde steget, hvor parameteret er uoplyst eller registreret som 'andet'.

¹ Arbejdsulykker. Nyt fra Danmarks Statistik nr. 451. Danmarks Statistik 1999.
- Analyse af stigning i anmeldte arbejdsulykker 2003 til 2006 – Baggrundsrapport, bilag 3, Arbejdstilsynet 2008.
- Udredning af årsager til udviklingen i anmeldte arbejdsulykker 1996-2010 en registerbaseret undersøgelse. U Binger, J Dyreborg, JV Hansen & BL Thomsen. Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø 2013. ISBN 978-877904-260-5.
- Underrapportering af arbejdsulykker. LO-rapport, version 2.0: En ny vinkel på underrapportering. Lander F, Nielsen KJ, Rasmussen K, Lauritsen JM. Landsorganisationen i Danmark, 2015.